

6.1.3

LES POLÍTIQUES DE DESENVOLUPAMENT RURAL EUROPEES

LAURA DALMAU I POL

Subdirectora general de Planificació Rural

Direcció General de Desenvolupament Rural

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

laura.dalmau@gencat.cat

Resum

La masia sempre ha estat lligada a la producció agrària, ramadera i forestal, també ha estat un model familiar d'autosuficiència, atesa la llunyania i la poca disponibilitat de l'activitat comercial centrada als nuclis de població.

Cal destacar el valor patrimonial de les masies i de la seva activitat, ja que són rellevants pel seu valor de patrimoni històric i en el manteniment del mosaic agroforestal, i els beneficis ambientals que això comporta.

Actualment la masia continua lligada principalment a l'activitat agropecuària i en menor mesura a la forestal, i n'ha diversificat els usos per tal d'assegurar la viabilitat econòmica cap a altres sectors complementaris com el turisme, la restauració, l'esport i l'educació. En l'àmbit forestal també cal destacar la importància que té el creixement de la biomassa com a font d'energia.

Per promoure l'activitat econòmica del món rural, tant la que prové de l'agricultura com d'altres complementàries, el Departament disposa del Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de Catalunya, en el marc dels fons estructurals de la Unió Europea i la política agrària comuna (PAC).

El PDR.cat2020 disposa de diverses mesures i operacions per fomentar l'activitat agroforestal, mitjançant línies d'ajut a inversions, ja sigui a la modernització i mitigació del canvi climàtic d'explotacions agràries com a la seva diversificació econòmica i la comercialització en circuits curts, i també línies d'ajut que promouen la gestió forestal sostenible i la implementació de pràctiques agràries més sostenibles.

Cal destacar l'eina que disposa el PDR.cat2020 per al desenvolupament econòmic i millora de la qualitat de vida de les zones rurals, el Leader. En el marc d'aquest programa es defineixen estratègies de desenvolupament local per donar suport als projectes d'inversió privats i públics, així com projectes de cooperació estratègics. En aquest darrer àmbit, en el període 2007-2013, s'ha donat suport al projecte Masies + Sostenibles, amb l'objectiu de tendir a la rehabilitació, sostenibilitat i autosuficiència de les masies per tal d'afavorir-ne la pervivència i millorar-ne les condicions de vida dels habitants.

Paraules clau:

PDR, ajuts, desenvolupament rural, Leader, diversificació econòmica.

Resumen

La masía siempre ha estado vinculada a la producción agraria, ganadera y forestal, también ha sido un modelo familiar de autosuficiencia, vista la lejanía y la poca disponibilidad de la actividad comercial centrada en los núcleos de población.

Hay que destacar el valor patrimonial de las masías y de su actividad, ya que son relevantes por su valor de patrimonio histórico y en el mantenimiento del mosaico agroforestal, y los beneficios ambientales que conlleva.

Actualmente la masía continúa ligada principalmente a la actividad agropecuaria y en menor medida a la forestal, y ha diversificado sus usos a fin de asegurar su viabilidad económica hacia otros sectores complementarios como el turismo, la restauración, el deporte y la educación. En el ámbito forestal también hay que destacar la importancia que tiene el crecimiento de la biomasa como fuente de energía.

Con el fin de promover la actividad económica del mundo rural, tanto la que proviene de la agricultura como otras complementarias, el Departamento dispone del Programa de Desarrollo Rural (PDR) de Catalunya, que se programa en el marco de los Fondos Estructurales de la Unión Europea y la Política Agraria Común (PAC).

El PDR.cat2020 dispone de diferentes medidas y operaciones para fomentar la actividad agroforestal, mediante líneas de ayuda a inversiones, ya sea a la modernización y mitigación del cambio climático de explotaciones agrarias como a la diversificación económica y la comercialización en circuitos cortos, y también líneas de ayuda que promueven la gestión forestal sostenible y la implementación de prácticas agrarias más sostenibles.

Hay que destacar la herramienta que dispone el PDR.cat2020 para el desarrollo económico y mejora de la calidad de vida de las zonas rurales, el Leader. En el marco de éste se definen unas estrategias de desarrollo local con el fin de apoyar los proyectos de inversión privados y públicos, así como proyectos de cooperación estratégicos. En este último ámbito, en el periodo 2007-2013 se ha apoyado el proyecto de 'Masías + sostenibles', con el objetivo de tender a la rehabilitación, sostenibilidad y autosuficiencia de las masías con el fin de favorecer su pervivencia y mejorar las condiciones de vida de sus habitantes.

Palabras clave:

PDR, ayudas, desarrollo rural, Leader, diversificación económica.

Abstract.

The traditional isolated rural house, known in Catalan as 'masia', has always been linked to the agricultural, livestock and forestry production, based on a family model of self-sufficiency. This is a consequence of the remoteness and low availability of commercial activity, which was mainly located in rural towns.

It should be highlighted the heritage value of the 'masies' and the benefits of its activity, according to their historical heritage value and the agroforestry mosaic maintenance, which entails major environmental benefits.

Currently the 'masia' continues mainly based on farming and to a lesser extent to the forest activity but has integrated new diversifying activities in order to ensure their economic viability toward other complementary sectors such as tourism, food and beverage services, sport and education. In the forestry field should be emphasized the major expansion of biomass as a source of energy.

In order to promote the economic activity of rural areas, from farming to complementary sectors, the Ministry has available the Rural Development Program (RDP) of Catalunya, which is programmed in the framework of the European Union Structural Funds and the Common Agricultural Policy (CAP).

The RDP.cat2020 has available different measures and operations to promote the agro-forestry sector, through supporting investments, either to the modernization and mitigation of climate change on agricultural holdings as to economic diversification and marketing in short circuits, and also promoting sustainable forest management and the implementation of sustainable farming practices.

It should be emphasized the Leader tool available on the RDP.cat2020, addressed to the economic development and improvement of the quality of life in rural areas. In this framework, local development strategies are defined in order to support the projects of private and public investments, as well as strategic cooperation projects. Within the period 2007-2013 it was supported the cooperation project of 'masies + sostenibles', with the aim to encourage the restoration, sustainability and self-reliance of the 'masies' in order to promote their survival and improve the living conditions of its inhabitants.

Keywords:

RDP, subsidies, rural devolpment, Leader, economic diversification.

La masia ha estat tradicionalment lligada a la producció agrària, ramaderia i forestal, i ha estat un model familiar d'autosuficiència, atesa la llunyania i la poca disponibilitat de l'activitat comercial centrada als nuclis de població.

A més del valor patrimonial de les masies, cal destacar també el de la seva activitat, ja que permet mantenir el mosaic agroforestal tradicional, que genera beneficis ambientals, tant des del punt de vista de prevenció d'incendis forestals com de manteniment de la biodiversitat.

Tot i que l'eix principal de les masies continua essent l'agropecuària, i en menor mesura la forestal, les dues han diversificat l'activitat econòmica per assegurar-ne la viabilitat, com pot ser el turisme, la restauració, l'esport, l'educació. I en l'àmbit forestal, cal destacar la importància que té el creixement de la biomassa com a font d'energia. Aquestes noves línies es van configurant com a motors de diversificació econòmica i en molts casos de manteniment de l'activitat agrària en el món rural.

Per donar suport a la promoció d'aquesta activitat econòmica del món rural, disposem de les polítiques de desenvolupament rural europees.

La política de desenvolupament rural s'emmarca dins de dos grans polítiques de la Unió Europea, per una banda la política regional i, per l'altra, la política agrària comuna (PAC). Dins la política regional trobem els següents fons comunitaris per implementar-la, el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (conegut com a FEDER), els Fons Europeu Social (FSE), el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP) i el Fons de Cohesió (FC), que conformen el marc estratègic comú, i dins la política agrària comuna hi trobem el Fons Europeu Agrícola de Garantia (FEAGA), conegut també com els ajuts de primer pilar de la PAC o ajuts directes.

El fons europeu que dona suport al desenvolupament rural és el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER), conegut també com els ajuts del segon pilar de la PAC, que també s'ha de sumar a la llista de fons anteriors, tant en el de la política regional com en el de la PAC i, per tant, és molt important assegurar-ne la coherència i complementarietat per obtenir una programació estratègica que doni el màxim valor afegit dels programes, així com la eficàcia i l'eficiència d'aquests instruments.

Aquesta programació estratègica té lloc en l'àmbit estatal i, per tant, són els estats membres els encarregats de dur-la a terme. Pel que respecta als fons que conformen el Marc Estratègic Comú (FEDER, FSE, FEMP, FC i FEADER), es programen per mitjà de l'acord d'associació. Aquest document estratègic exposa l'estratègia i la prioritat d'inversió d'aquests fons per al període 2014-2020. Pel que fa als fons de la PAC (FEAGA i FEADER), aquesta complementarietat s'estableix en el marc dels programes de desenvolupament rural (PDR).

Si analitzem més en detall el fons de desenvolupament rural FEADER,¹ regulat mitjançant el Reglament (UE)

¹ Aquest fons està regulat mitjançant el Reglament (UE) núm. 1305/2013 del

núm. 1305/2013, s'estructura en sis prioritats essencials, i cadascuna se subdivideix en focus àrea² (en total 18):

1. Fomentar la transferència de coneixements i les innovacions en el sector agrícola, en el sector silvícola i en les zones rurals, i especialment:
  - 1.A. Potenciar la innovació, la cooperació i el desenvolupament de la base del coneixement a les zones rurals.
  - 1.B. Reforçar els lligams entre l'agricultura, la producció d'aliments i la silvicultura, per una part, i la investigació i la innovació per l'altra, incloent la millora de la gestió i el desenvolupament mediambiental.
  - 1.C. Promoure l'aprenentatge permanent i la formació professional en el sector agrícola i forestal.
2. Millorar la viabilitat de les explotacions i la competitivitat en l'agricultura de tota mena en totes les regions i incentivar innovacions tecnològiques en les explotacions i la gestió sostenible dels boscos, i especialment:
  - 2.A. Augmentar el rendiment econòmic de totes les explotacions i facilitar-ne la reestructuració i modernització concretament amb l'objectiu d'incrementar la participació i l'orientació al mercat i la diversificació agrària.
  - 2.B. Facilitar l'entrada d'agricultors adequadament qualificats i en particular el relleu generacional.
3. Fomentar l'organització de la cadena alimentària, inclosa la transformació i comercialització d'aliments, el benestar animal i la gestió del risc en el sector agrícola, i especialment:
  - 3.A. Millorar la competitivitat dels productors primaris amb més integració en la cadena de distribució d'aliments per mitjà de sistemes de qualitat, valor afegit dels productes agrícoles, promoció de mercats locals i circuits de distribució curts, grups de productors i organitzacions i interprofessionals.
  - 3.B. Donar suport a la gestió i prevenció de riscos en les explotacions.

Parlament europeu i del Consell de 17 de desembre de 2013, relatiu a l'ajuda al desenvolupament rural per mitjà del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1698/2005 del Consell.

2 Pel que fa al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020, hem utilitzat la terminologia anglesa en lloc de la traducció, que seria àrees d'interès.

4. Restaurar, preservar i millorar els ecosistemes relacionats amb l'agricultura i la silvicultura, i especialment:

- 4.A. Restaurar, preservar i millorar la biodiversitat, en particular en les zones Natura 2000, zones amb limitacions naturals o altres limitacions específiques i sistemes agraris de gran valor natural, així com l'estat dels paisatges europeus.
  - 4.B. Millorar la gestió de l'aigua, incloent la gestió de fertilitzants i pesticides.
  - 4.C. Prevenir la gestió del sol i millorar-la.
5. Promoure l'eficiència dels recursos i encaminar-se a una economia hipocarbònica capaç d'adaptar-se als canvis climàtics en el sector agrícola, el dels aliments i el silvícola, i especialment:
- 5.A. Aconseguir un ús més eficient de l'aigua en l'agricultura.
  - 5.B. Fer un ús més adequat de l'energia en l'agricultura i en la transformació d'aliments.
  - 5.C. Facilitar el subministrament i l'ús de fons renovables d'energia, subproductes, deixalles, residus i altra matèria prima no alimentària per impulsar el desenvolupament de la bioeconomia.
  - 5.D. Reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i d'amoniac de les activitats agrícoles.
  - 5.E. Fomentar la conservació i la captura del carboni en els sectors agrícola i silvícola.
6. Fomentar la inclusió social, la reducció de la pobresa i el desenvolupament econòmic en les zones rurals, i especialment:
- 6.A. Facilitar la diversificació, la creació i el creixement de petites empreses i la creació d'ocupació.
  - 6.B. Promoure el desenvolupament local en les zones rurals.
  - 6.C. Millorar l'accessibilitat a les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) així com l'ús i la qualitat en les zones rurals.

Aquestes prioritats i focus àrea ja ens donen una idea de quines són les orientacions de la Unió Europea pel que fa a desenvolupament rural. Sota aquest marc que orienta la programació es posa a disposició dels estats membres o regions, en funció de la tipologia de programació que es decideix, un menú de vint mesures que, sota les condicions que estableix el marc normatiu, es poden dur a terme en els programes de desenvolupament rural, d'acord amb una diagnosi i identificació de necessitats.

A les prioritats i focus àrea se'ls han de sumar tres objectius transversals: innovació, medi ambient i canvi

climàtic, que s'han de tenir en compte en la programació de qualsevol de les mesures de desenvolupament rural.

Així, sota aquest paraigua que conforma el marc europeu, s'ha definit el Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020 o PDR.cat2020, que és fruit d'un procés de diagnòstic, anàlisi i participació pública molt ampli, així com d'una fase de concertació amb els principals agents del desenvolupament rural a Catalunya, entre els quals trobem les organitzacions agràries, representants del món cooperatiu, forestal, i d'entitats mediambientals.

El PDR.cat2020 i les mesures i operacions que s'han programat responen a les característiques que defineixen una Catalunya rural amb una gran diversitat productiva, climàtica, i social, i s'assenten en quatre grans eixos d'acció:

- **ECONOMIA I OCUPACIÓ.** Fomentar la reactivació econòmica i la creació d'ocupació, amb especial atenció als sectors agrari, alimentació, forestal i les zones rurals, mitjançant el suport a:
  - Augmentar les inversions en actius físics tant per a explotacions agràries com indústries agroalimentàries.
  - Incrementar la participació dels productors en el valor afegit dels productes agroalimentaris mitjançant la venda de proximitat.
  - Reforçar projectes d'inversió que augmentin l'ocupació.
  - Incentivar la dinamització econòmica a les zones rurals mitjançant el programa Leader.
  - Incrementar la productivitat dels boscos així com el foment de la transformació i comercialització dels seus recursos fusters.
- **JOVES.** Establir polítiques específiques per als joves del món rural, que en fomentin l'arrelament i el desenvolupament econòmic i social, mitjançant el suport a:
  - Potenciar la línia d'ajut a la creació d'empreses per a joves agricultors.
  - Promoure el programa Leader com a eix vertebrador per aplicar les polítiques de joves a les zones rurals.
  - Crear un programa d'acompanyament dels joves emprenedors.
  - Prioritzar els beneficiaris joves.
- **CANVI CLIMÀTIC.** Promoure accions dirigides a la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic i la protecció dels recursos naturals, amb el suport a:
  - Les pràctiques agràries amb un elevat grau de sostenibilitat, principalment gràcies als ajuts agroambientals i la producció agrària ecològica.
  - La producció i utilització d'energies renova-

bles, principalment la biomassa.

- Les inversions de les explotacions agràries i les indústries agroalimentàries pel que fa a eficiència dels recursos.
  - La prevenció i reparació dels boscos afectats per incendis forestals.
- **INNOVACIÓ.** Estimular la innovació i la transferència de coneixements en el sector agroalimentari, contribuint a:
    - Donar suport als objectius fixats pel Pla Estratègic de Recerca, Innovació i Transferència (R+I+T) Agroalimentària de Catalunya 2013-2020.
    - Promoure la creació de grups operatius de l'Associació Europea per a la Innovació (AEI) pel que fa a productivitat i sostenibilitat agrícola.
    - Incentivar els projectes innovadors.
    - Refermar l'assessorament i la transferència de coneixements a les explotacions agràries.

Tenint en compte les necessitats identificades i l'estratègia definida, el PDR.cat2020 disposa d'un pressupost total de 810,8 milions d'euros, que s'ha distribuït per sectors i en funció de diverses temàtiques. El principal sector beneficiari del PDR és el sector agrari, en què les explotacions agràries han de rebre fins al 60% del pressupost programat, per millorar-ne la competitivitat, incorporar pràctiques beneficioses per al medi ambient i l'adaptació i mitigació al canvi climàtic i fomentar-ne el relleu generacional; i de forma indirecta el sector agrari ha de rebre fins a un 11% del pressupost programat, ja sigui en inversions en infraestructures agràries (regadius, camins i concentració parcel·lària), la formació, transferència de coneixements i innovació del sector i finalment en promoció dels programes de qualitat i foment dels circuits curts de comercialització.

A continuació, trobem el sector forestal i el medi natural en general, que han de rebre fins a un 13% del pressupost programat, per a la prevenció d'incendis i la restauració de les masses afectades, la millora de la competitivitat del sector forestal i, finalment, el manteniment dels valors i biodiversitat dels espais naturals de Catalunya.

En tercer lloc, trobem el sector agroalimentari en general, que té assignat un 9% del pressupost, per millorar-ne la competitivitat i l'adaptació i mitigació al canvi climàtic.

Finalment, amb un 8% del pressupost total, tenim la població rural en general, que s'ha de beneficiar mitjançant el desenvolupament local participatiu, conegut tradicionalment com a metodologia Leader, per dur a terme projectes que dinamitzin l'economia rural, ajudin els joves i fomentin l'emprenedoria i finalment mantinguin el patrimoni rural.

Pel que respecta a les mesures i operacions definides en el PDR.cat2020, en què les masies poden ser-ne beneficiàries, tenint en compte l'activitat de desenvolupament i els seus valors ambientals i patrimonials, s'han agrupat bàsicament en dos models d'implementació. Per una banda, el Contracte Global d'Explotació (d'ara endavant CGE) i, per l'altra, el Desenvolupament Local Participatiu (d'ara endavant Leader).

El CGE engloba les mesures i operacions en què són beneficiàries les explotacions agràries amb l'objectiu d'incentivar el desenvolupament de les funcions productives, econòmiques, mediambientals i socials de l'agricultura, amb la finalitat de fomentar-ne la viabilitat i assolir un desenvolupament rural sostenible. D'aquesta forma, per mitjà del CGE, les masies poden sol·licitar les següents línies d'ajuts:

- Primera instal·lació de joves agricultors i agricultores
- Millora de la competitivitat de les explotacions agràries
- Mitigació del canvi climàtic en explotacions agràries
- Diversificació agrària
- Compensació a les zones amb limitacions naturals o altres limitacions específiques
- Pràctiques agroambientals:
  - Gestió sostenible de zones humides
  - Gestió i recuperació de prats i pastures
  - Millora dels hàbitats esteparis de Xarxa Natura 2000
  - Apicultura per a la millora de la biodiversitat
  - Sistemes alternatius a la lluita química
  - Producció integrada
  - Conservació de races autòctones
  - Gestió de fertilitzants
  - Biodiversitat cultivada
- Agricultura ecològica
- Ramaderia ecològica

D'altra banda, tot i no trobar-se en aquest paquet de CGE, també cal subratllar la importància que poden tenir per a les explotacions agràries, i principalment per a les masies, els ajuts dirigits al foment de les cadenes curtes i els mercats locals, que són una novetat en el PDR.cat2020, així com les línies d'ajut que s'integren en el paquet de Gestió Forestal Sostenible.

El Leader és una metodologia que permet als agents territorials que defineixin les seves estratègies de desenvolupament local, i, per tant, els projectes que portin endavant en cadascun dels seus territoris. Perquè el Leader tingui més cobertura, en aquest nou període s'ha utilitzat una definició àmplia sobre el que es considera rural, i així s'hi han incorporat 66 nous municipis que cobreixen més

d'un 73% del territori de Catalunya, que engloba més d'un 10% de la població total enfront al gairebé 66% del període anterior, que cobria un 8% de la població.

Pel que respecta a les estratègies de desenvolupament local, s'han orientat a la dinamització econòmica i creació d'ocupació, amb atenció prioritària als projectes de privats, a les polítiques d'acompanyament per als joves emprenedors, al retorn i inserció dels joves al medi rural, i a la mitigació i adaptació al canvi climàtic.

Els grups d'acció local, que són els encarregats d'implementar aquestes estratègies, disposen de dos línies d'ajuts en el marc del PDR.cat2020, per una banda l'operació encarregada de finançar els projectes d'inversió que duguin a terme en els seus territoris així com les activitats de cooperació, tant dels diferents agents del mateix territori com entre grups d'acció local de diferents territoris.

En el període 2007-2013, i en el marc del Programa de Desenvolupament Local de Catalunya 2007-2013, s'ha donat suport a projectes que s'han dut a terme en masies i que l'Administració considera com a bones pràctiques.

Les bones praxis a les quals ha contribuït el CGE són:

CA LA FERRATINA. Ivars de Noguera (Noguera)

Mas la Ferratina és una explotació agrària que ha creat una casa de turisme rural.

Els promotors són molt actius i junt amb el Parc de les Olors, que és a tocar de la casa, es poden dur a terme tallers i activitats, ja siguin pròpies del turisme rural, com visita a granges, molins d'oli o camps de fruiters, com d'altres més turístiques del territori, visita al Centre d'Observació de l'Univers, l'Espai Transmissor de Seró, entre d'altres. O fins i tot activitats de bellesa i gastronòmiques.

Pel que fa el Parc de les Olors, és una finca de 4 hectàrees que rodeja la casa rural Ca la Ferratina, on es troben plantes de tres classes: culinàries, aromàtiques i medicinals.

SAT LA REULA. Fígols d'Organyà (Alt Urgell)

La masia La Reula és una explotació agrària dirigida a la producció lletera, que davant la crisi que pateix el sector lleter, va crear una petita empresa de productes làctics, principalment de iogurt.

Alguns d'aquests iogurts van acompanyats de melmelades que elabora un obrador artesanal d'Ossera que es troba a la vall de la Vansa, a la mateixa comarca de l'Alt Urgell, i és un bon exemple de col·laboració entre artesans.

Així mateix, també disposa d'una sala pedagògica, tant per a grups escolars com a per a grups de persones interessades.

Pel que respecta a les bones pràctiques finançades mitjançant el Leader, trobem:

MAS VINYOLES. Sant Pere de Torelló (Osona)

Mas Vinyoles és un pol d'innovació en un entorn rural,

de promoció de l'emprenedoria i del treball conjunt, que opera i acompanya en la innovació des de l'àmbit local i cap al global a través d'espais, serveis i un moviment d'acompanyament adreçats a empreses i professionals.

Així, la masia disposa d'espais amb usos molt diversos, de forma totalment integrada: el *hub*, la residència familiar i la gestió agrària i forestal de la finca, aquesta darrera a càrrec de la cooperativa d'inserció social Sambucus, centrada en cultius ecològics i de plantes aromàtiques.

El procés de rehabilitació de Mas Vinyoles es va fer íntegrament segons criteris de sostenibilitat mediambiental i energètica, aprofitant la biomassa forestal de la mateixa explotació.

MAS ARDÈVOL. Porrera (Priorat)

Mas Ardèvol és un petit hotel independent que ofereix un producte enoturístic propi, la degustació del productes agroalimentaris locals, i treballa conjuntament amb les empreses de la resta de sectors de la comarca.

També té els serveis d'una fisioterapeuta que s'ocupa de fer un ventall de tractaments de salut i benestar, entre els quals destaquen especialment els de vinoteràpia amb els seus propis productes.

Disposa d'una guia turística que acompanya els hostes a fer una passejada entre les vinyes, explicant històries humanes que van transformar la comarca i fent un tast dels vins.

Externalitzant els serveis, Mas Ardèvol dóna feina als professionals locals i, per tant, genera indirectament riquesa a la comarca.

MASIES + SOSTENIBLES

Es tracta d'un projecte de cooperació en què participen deu grups d'acció local (GAL) Leader del territori català. El projecte pretén conèixer la situació actual dels habitatges rurals aïllats i dels seus habitants, i millorar-ne les condicions vida.

Amb aquest projecte es busca impulsar la rehabilitació, sostenibilitat i autosuficiència d'aquests habitatges, mitjançant alternatives sostenibles i renovables que afavoreixen la pervivència en el temps, i que alhora millorin les condicions de vida dels habitants, d'acord amb les seves necessitats i les comoditats actuals.

El projecte Masies + Sostenibles es basa en quatre pilars: l'autosuficiència, l'eficiència energètica, la restauració, la construcció sostenible i la gestió correcta de l'aigua i dels residus.

El projecte encaixa amb les estratègies de desenvolupament territorial, ja que:

- Millora les condicions de sostenibilitat dels habitatges aïllats i de les activitats que s'hi duen a terme: turisme rural, valorització dels productes locals, etc.
- S'aprofiten els recursos endògens del territori com la biomassa, els materials naturals i la fusta, entre d'altres.

L'impacte del projecte ha estat quantitatiu, pel que fa a les activitats realitzades i al nombre de participants; i qualitatiu, ja que ha esdevingut un referent en l'àmbit de la sostenibilitat en el medi rural, tant per a administracions, empreses, professionals, i mitjans de comunicació com per als habitants del territori. És important subratllar que el projecte ha estat guardonat amb una menció honorífica del Premi de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya 2012, en la modalitat de protecció i millora del medi ambient en l'àmbit de l'energia sostenible; i amb el Premi de Ciències Ambientals del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya 2012, en la categoria d'iniciativa empresarial.

Alguns resultats que cal destacar són:

- Realització de tres estudis:
  - Estudi aplicat sobre hàbitat dispers i sostenibilitat
  - Estudi aplicat sobre aprofitaments energètics forestals en les masies, la biomassa
  - Estudi aplicat sobre l'urbanisme en l'hàbitat dispers.
- Edició de material tècnic, com els 1.000 exemplars de la guia pràctica per a la rehabilitació i la construcció sostenible: *La masia sostenible*.
- Edició del documental *Viure a la masia*.
- 3 edicions de la Fira Masies + Sostenibles, amb 485 assistents, 45 empreses presents a la mostra i un total de 30 ponències i tallers pràctics.
- Creació del cens de masies de Catalunya MASI-CAT.
- 9 auditories d'eficiència energètica i petjada de carboni.
- Accions de sensibilització: exposició sobre la masia catalana, un concurs de fotografies de Masies + Sostenibles i un cicle de cinema de medi ambient.
- Edició de material educatiu sobre Masies + Sostenibles.
- 17 xerrades divulgatives al territori.
- 183 impactes en mitjans de comunicació escrita, televisió i ràdio.
- 10 trobades d'intercanvi amb d'altres territoris per conèixer la realitat de la masia i les actuacions dutes a terme.